

4. JULIJ — DAN BORCA

Partizanska vojska je ob koncu 2. svetovne vojne štela 800 000 borcev. Ta armada je nase vezala veliko okupatorjevih enot, ki bi jih nemško poveljstvo lahko uporabilo na drugih frontah v Evropi ali na Bližnjem Vzhodu. Tako se je na najboljši način uresničila vizija komunistične partije Jugoslavije o skupni borbi vseh Jugoslovanov — borbi za osvoboditev in novi družbeni red.

Iz smetišča raznih političnih strank in struj se je dvignila le KP in s svojo vizijo osvoboditve in socializma združila vse napredne sile v oboroženo vstajo.

Narodnoosvobodilno gibanje je bilo že organizirano in je delovalo v najrazličnejših oblikah priprav na sestanke politbiroja CK KPJ, 4. julija 1941 pa so sprejeli sklep, naj to gibanje preide v oboroženo vstajo. Način borbe naj bo partizanski, osnovna vojaška formacija pa manjše skupine — odredi. Kmalu po tem so pričele pokati prve partizanske puške po celi Jugoslaviji. Iz teh začetkov se je razvila armada, ki je kasneje tudi osvobodila večino ozemlja.

Snidenje veteranov našega počitniškega doma

Udeleženci proslave ob 25-letnici Počitniškega doma v Novigradu: Od leve proti desni: Viktor Sladič, Rafko Kralj, Tone Štrus, Lojze Koprivnikar, Franci Koprivnikar, Pavle Prašnikar, predstavnica kooperantov, Sladičeva, Jože Mirtič, Andrej Kralj, Anton Potisek, Anton Albin, Franc Lesjak, Ida Krampušek, Franci Prašnikar, Franc Mali, Janez Kavšek, predstavnica kooperantov, Darko Primožič, Slavka Mrzel, Nada Komljanc, Mirko Lovše, Emil Koprivnikar, Marija Kotnik, Lea Rappl, predstavnik Tosame, Janez Medvešek, predstavnik Tosame, Branko Bizjak, Veno Pajer in Anton Primožič. Več o tem na 4. strani.

V TEJ ŠTEVILKI

Na 2. strani:

- sindikalna konferenca je ocenila inovacijsko dejavnost pri nas. O njeni problematiki še posebej piše predsednik te komisije, Andrej Štritof.

Na 3. strani:

- sprejeli smo poslovnik o delu samoupravnih delovnih skupin;

- sprejemali bomo tudi dolgoročni plan naše tovarne;

- prišli — odšli

Na 5. strani:

- spoznajmo delo zunanjega transporta.

Na 6. strani:

- delo v vročini.

Na 7. strani:

- obiskali so nas mladi iz Dekorativne.

Preberite tudi ostalo!

Sindikalna konferenca je ocenila našo inovacijsko dejavnost

Na svojem sestanku so člani sindikalne konference razpravljali o inovacijski dejavnosti, k čemur jih je gotovo vzpodbudila ponovna oživitev te, saj je pred nedavnim prejelo nagrado kar sedem predlagateljev koristnih zamisli. Tudi člani inovacijske komisije so dobili več veselja in želijo, da bi se še ostali lotili razmišljanja o morebitnih izboljšavah na svojem delovnem mestu.

Na sestanek so člani sindikalne konference povabili tudi predsednika inovacijske komisije in predstavnika nedavno nagrajenih predlagateljev. Prvi je spregovoril predsednik konference Ivan Markelc, ki je hkrati tudi tajnik inovacijske komisije. Dejal je:

»Organizirana inventivna dejavnost se je pri nas pričela leta 1977, ko smo sprejeli samoupravni sporazum o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih. Prihajalo je veliko predlogov in tehničnih izboljšav, bila pa so obdobja, ko teh ni bilo. To od časa do časa zasledimo tudi danes. Za samo popularizacijo skrbi komisija za inovacije, ki ima tudi nalogo strokovnega ocenjevalca in nagrajevalca predlaganih izboljšav. Od leta 1982, ko je bilo sprejeto dopolnilo o t.i. pavšalnih nagradah za koristne predloge in tehnične izboljšave, pa je delo komisije lažje in hitreje. Od februarja 1984 je razpon vrednosti nagrad od 200 do 10000 din. Nagrajeni so tudi predlogi, ki so smiselni, koristni, vendar zaenkrat neizvedljivi.

Leta 1982 je komisija za inovacije obravnavala 11 koristnih predlogov, ki jih je posredovalo 7 delavcev. Šest predlogov je bilo izvedljivih, 1 pa ni štel kot inovacija. Skupna nagrada je znašala 4500 din ali 500 din za predlog.

Leta 1983 sta bila 2 koristna predloga v vrednosti 600 din, posredoval pa ju je en delavec.

Do junija letos smo obravnavali 7 predlogov in tehničnih izboljšav, ki jih je posredovalo 8 delavcev. Skupna nagrada znaša 24200 din ali 3457 din na predlog. Neizvedljiv predlog je bil samo eden.

Predsednik komisije za inovacije, **Andrej Štritof** je povedal, da je inovacijska dejavnost v letu 1982 popolnoma zamrla, zato je bil sprejet pravilnik o pavšalnih nagradah.

»Narava dela v naši DO je takšna, da kakšnih velikih, revolucionarnih inovacij ni pričakovati. Z oziroma na sedanjo ekonomsko situacijo, pa je vsak, tudi skromen koristen predlog dobrodošel.

Morda je kateri premalo nagrajen, ker komisija ne dela ekonomskih izračunov. Pravilnik bo komisija uporabila le v primeru, ko bo ugotovila, da vrednost predloga presega pavšalno nagrado.«

Poudaril je še, da je potrebno podpreti inventivno dejavnost s strani sindikata; sindikat naj popularizira to dejavnost, jo specifično obravnava in prisluhne

problemom inovatorjev. Preprečiti je potrebno skeptično gledanje na to dejavnost.

Miro Dobravec je menil, da je pri vzdrževanju veliko inovacij, pa jih delavci ne prijavijo, ker ni npr. sodeloval sam, če že hoče, drugi niso zato, ali pa je izvedba povezana z mehanično in mizarsko delavnico, ipd. V okviru Obč. komisije za inovativno dejavnost so se dogovorili, naj bi za prijavljanje inovacij posredovali v izpolnitev obrazec, ker marsikdo ne želi pisati.

Andrej Štritof je na to mnenje odgovoril, da je važna sama ideja, izvršitev te pa niti ni naloga inovatorjev. Vodje oddelkov naj inovacijsko dejavnost spodbujajo, nakazujejo probleme, delavci pa naj o tem razmišljajo, raziskujejo in posredujejo ideje. **Za prijavo inovacije se lahko delavec zgleda pri Ivanu Markelcu ali pri Andreju Štritofu da napišeta predlog. Preden se komisija sestane, si predlog tudi ogleda.**

Kljub temu, da ima vsak proizvajalec delovnih naprav močne razvojne službe, prihaja do tehničnih pomanjkljivosti. Kakršenkoli poseg v napravo zaradi izboljšanja, je koristen predlog in se mora primerno nagraditi. V OZD, kjer so razmejevali, kaj je delovna dolžnost in kaj inovacija, je takoj prišlo do popolnega zamora inventivne dejavnosti.

Cveto Kos — inovator, je poudaril, da je bilo v vzdrževanju narejenih že veliko izboljšav. Do leta 1977 te niso bile nagrajene. Sama narava dela je prisilila delavce, da so razmišljali, da so zaradi pomanjkanja rezervnih delov predelovali stroje, ipd. Vendar delavci velikokrat mislijo, da je to njihova delovna dolžnost in izboljšav ne prijavljajo.

»Mojstri bi morali v oddelku delavke povpraševati, kaj je narobe s strojem, one ga najbolje poznajo. Če se ista napaka večkrat ponovi, naj same delavke opozorijo mojstra, naj pokrene akcijo za odpravo napake. Vzpodbuditi bi bilo treba tudi neposredne delavke za strojem, da razmišljajo o izboljšavah in te tudi posredujejo. Velikokrat imajo predloge, pa jih ne upajo povedati,« je končal svoje misli **Cveto Kos**.

Predsednik komisije za inovacije Andrej Štritof pa je za naše glasilo še posebej sestavil kratek prispevek, da bi vzpodbudil ostale sodelavce za sodelovanje pri tej, tako koristni dejavnosti. **Preberite! Ugotovili boste, da ste tudi sami že kdaj prišli do koristne zamisli, pa ste zaradi skromnosti raje molčali.**

Problematika inovacijske dejavnosti pri nas

Lahko rečemo, da se je ta dejavnost po letu 1982, z uvedbo pavšalnih odškodnin nekoliko razmahnila, vendar pa se s tem nikakor še ne moremo zadovoljiti. V začetku letošnjega leta smo razpon teh odškodnin sicer zelo povečali, tako, da pričakujemo večje število koristnih predlogov in tehničnih izboljšav.

Kljub akciji za popularizacijo inovacijske dejavnosti v naši DO pa je še vedno opaziti nekakšno zadržanost inovatorjev do prijavljanja komisiji za inovacije. V veliki meri je še prisot-

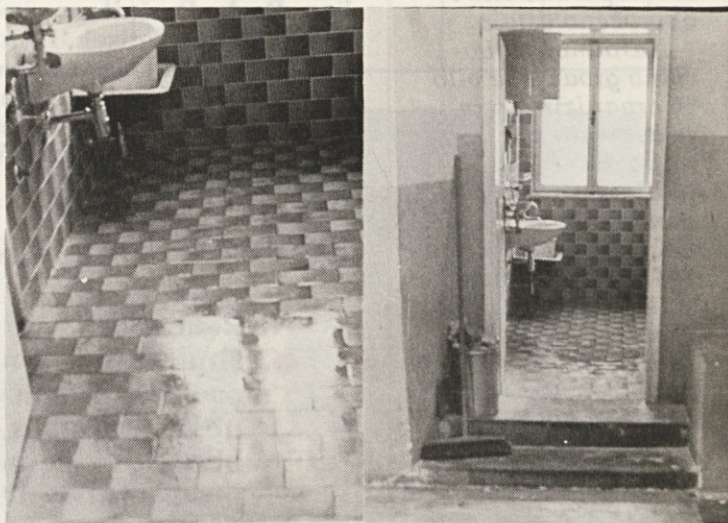
no razpravljanje ali je nek predlog res inovacija ali ne bi moral biti službena dolžnost in podobno.

Danes je celotno jugoslovansko gospodarstvo in s tem tudi naša tovarna v taki situaciji, da s skrajnimi naporji zbira dovolj deviznih sredstev za nakup surovin in najnujnejšega reprovromateriala, zato je vsaka izboljšava, ki nadomesti drage dele iz uvoza z domačimi za nas velikega pomena. To seveda ne velja samo za nadomestilo uvoznih delov. Koristni predlogi, tehnične izboljšave, inovacije so lahko prisotni na vseh področjih, kajti z vsako od teh lahko na nek način bodisi, racionaliziramo delo, zmanjšamo zastoje, količino odpadkov, izboljšamo kvaliteto dela ipd. Vse to se sicer počasi, pa vztrajno zaznava po boljšem poslovanju delovne organizacije, za kar si moramo konec koncev prav vsi prizadevati.

Vemo, da je precej avtorjev, ki predlagajo to ali ono izboljšavo ali racionalizacijo! Zakaj ne bi tega prijavili komisiji za inovacije, ki bi te predloge primerno ocenila in tudi nagradila! Tu bi morali večjo vlogo odigrati neposredni vodje, ki bi vzpodbujali k razmišljanju o rešitvi problemov in potem tudi poskrbeli, da bi predlog prispel do komisije za inovacije. Pri tem seveda ne sme prihajati do zavisti ali celo zaviranja posameznikov in njihovih predlogov.

Če nam to uspe realizirati, sem prepričan, da se bo inovacijska dejavnost v Predilnici Litijske že v kratkem času razmahnila do tistega nivoja, kjer bi pravzaprav že morala biti.

Predsednik komisije:
Andrej Štritof, dipl. ing.

Stranišče v prostoru Hergeth je bilo v celoti preurejeno. Na žalost pa delavci, ki so ta dela opravljali, niso zagotovili odtekanje vode, ki se nabira na podu ob nepazljivem umivanju. Ta voda se nabira na sredini poda, daleč od jaška za odtok, ki sameva na najvišji točki tega poda. Napako bi veljalo popraviti, oz. delo reklamirati!

Sprejet je bil poslovnik o delu samoupravnih delovnih skupin

V statutu delovne organizacije Predilnice Litija imamo določeno, kako se samoupravne delovne skupine formirajo, njihovo delovanje, kakšne naloge imajo in kdo jih sklicuje. Iz izkušenj, ki smo jih dobili v štirih letih delovanja samoupravnih delovnih skupin, smo ugotovili, da je potrebno določiti pravila oz. poslovnik, v katerem bo podrobneje opisano delovanje, pravice, dolžnosti in pristojnosti tako delovne skupine kot vodje samoupravne delovne skupine.

V poslovniku, ki je bil sprejet in o katerem smo delavci razpravljali na sestankih samoupravnih delovnih skupin, je v uvodu določeno, da se samoupravne delovne skupine sestajajo kot zbori delavcev, v svojstvu sindikalnih sestankov in delovnih sestankov. Naštete so pristojnosti SDS, kot jih določa statut.

V prvem poglavju poslovnika pa je določeno, kdo lahko sklicuje SDS in kakšen je postopek vodje SDS, kadar jo sklicuje. **Predvsem je treba opozoriti, da mora vodja**

SDS objaviti sklic sestanka najmanj dva dni pred sejo ter o predvidenem sestanku obvestiti vodje posameznih enot (direktorje sektorjev, obratovodje itd.) ter službo za samoupravljanje in informiranje.

V drugem poglavju so določene naloge vodje sestanka SDS ter podrobnejša določila vodenja SDS, kadar je sklican v vlogi zbora delavcev, sindikalnega sestanka ali delovnega sestanka. V tem delu je podana tudi vloga vodje sestanka, ki vzpod-

buja in usmerja razpravo in tudi oblikuje sklepe. Na koncu sestanka je treba napisati zapisnik; napiše ga vodja SDS in ga pošlje vodstvu sektorja in službi za samoupravljanje in informiranje.

V tretjem poglavju so določbe o odločanju. Vsi sklepi na sestankih SDS se morajo sprejeti z večino glasov vseh članov. Vsak član SDS ima pravico in dolžnost, da na sestanku daje predloge in pobude. Vodja SDS je dolžan objektivno in zavzeto obravnavati vsak predlog oz. vprašanje delavcev in poskrbeti, da dobi delavec odgovor na vprašanje oz. predlog. Vsaka SDS ima svojega delegata v delavskem svetu, ki pa ga je moč tudi odpoklicati, če ne opravlja svoje dolžnosti.

Četrto poglavje govori o pravicah in dolžnostih delavcev, organi upravljanja pa so dolžni upoštevati, obravnavati in izvajati sklepe SDS ter upoštevati pobude, mnenja in stališča delavcev. Vse pobude, stališča in predlogi morajo biti v skladu s samoupravnimi splošnimi akti in zakoni.

Poslovnik bo prav gotovo v pomoč vsakemu vodji samoupravne delovne skupine, da bodo pravilno in v skladu s statutom vodili delovanje SDS.

A. Primožič

Prišli — odšli

V maju

1. 5. 1984 Branko LAMBERGAR, C. kom. Staneta 7, PP/1;
1. 5. 1984 Jože MERČON, Grbina c. 35, zun. transport;
3. 5. 1984 Janez RAZPOTNIK, Prvomajska 3, zun. transport;
8. 5. 1984 Darko BRACUN, C. kom. Staneta 1, mont. skupina;
14. 5. 1984 Karmen HALILOVIČ, Zagorje, C. zmage 45, PP/3;
14. 5. 1984 Marina JEZERKIČ, Ul. Luke Svetca 3, Litija, PP/1;
15. 5. 1984 Miroslav BORIŠEK, Podšentjur 11, Litija, zun. transport.

Upokojitev:

2. 5. 1984 Bruno VIDEMŠEK, Prvomajska 3, Litija, elektro;
7. 5. 1984 Amalija OBOLNAR, Zavrstnik 55, Šmartno, S/2. izmena;
19. 5. 1984 Angela VIDERGAR, Levstikova 2, Litija, S/1. izmena;
25. 5. 1984 Frančiška LOGAR, C. kom. Staneta 3, Litija, PP/2. izmena;
31. 5. 1984 Silvo BLAJ, Valva-zorjev trg 11, Litija, zabožarna.

Izključitev:

15. 5. 1984 Refija DADANOVIČ, Zag. Kidričeva 31, PA/2. izmena.

Izjava, da ne želi več delati:

18. 4. 1984 Hedija MASLIČ, Polje 2, Zagorje, PB/1. izmena;
30. 4. 1984 Čebira MUJKANOVIČ, Okrogarjeva 12, Zagorje, S/ef./3. izmena.

V naši delovni organizaciji je bilo na dan 31. 5. 1984 zaposlenih 1010 delavcev, od tega 672 žensk in 338 moških.

Od skupnega števila zaposlenih je 27 mladoletnih oseb.

Zupančič J.

Sprejeli bomo tudi dolgoročni plan Predilnice Litija

Na osnovi določil Zakona o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije ter odloka občinske skupščine Litija, ki določa, glede na vlogo in pomen delovne organizacije oz. skupnosti, kdo mora izdelati dolgoročni plan, je tudi naša DO pristopila k izdelavi tega za obdobje 1986—1995, oziroma do leta 2000.

Kot pri srednjeročnem bo tudi pri izdelavi dolgoročnega plana vodilo dolgoročni program gospodarske stabilizacije občine Litija, stabilizacijski program DO in dolgoročni plan občine Litija, ki mora biti v svojih izhodiščih usklajen z republiškim in zveznimi določili oz. programom.

Nosilec programa in usmerjevalec dela za pripravo in izdelavo dolgoročnega plana Predilnice Litija bo njena komisija za planiranje in programiranje razvoja (v nadaljevanju komisija), ki jo sestavljajo najodgovornejši delavci za posamezna področja DO, strokovni nosilec aktivnosti pri pripravi in izdelavi plana pa bo oddelek za plan in analize pri finančnem sektorju.

Predlog sklepa o pripravi bomo sprejemali na prvi prihodnji seji DS (po tem pisanju), zato bi lahko prišlo do posameznih terminskih odstopanj od danes objavljenih.

Predlagamo, da mora komisija do 30. 9. 1984 predložiti v obravnavo osnutek smernic, do 30. 11. 1984 pa predlog smernic za pripravo dolgoročnega plana DO Predilnice Litija. Tako nam ostane še malo časa za pripravo in sprejem letnega plana za leto 1985, v mesecu decembru.

Do konca maja 1985 predloži komisija v obravnavo delavskemu svetu osnutek do konca avgusta 1985 pa predlog dolgoročnega plana.

Pri načrtovanju programa dela smo se usklajali s programom priprav pri izdelavi

dolgoročnega plana občine, upoštevali pa smo tudi nasičenost lastnega dela v posameznih obdobjih.

V današnji težki, nezavidljivi gospodarski situaciji Jugoslavije je iluzija realno, dolgoročno načrtovati. Pravijo, da so za to potrebe po načrtovanju še večje. Tudi to drži in delovne organizacije, menim, zelo dobro načrtujejo v danih možnostih, kolikor daleč vidijo ali slutijo (intuicija), sicer, kljub skrajno omejenim deviznim sredstvom za uvoz reprodukcijskega materiala in odpisane tehnologije, ne bi ustvarjali rasti in fizične produktivnosti. Opravičeno se le bojimo, kako dolgo bomo še zmogli tako.

Priprava dolgoročnega plana je izredno zahtevno in obsežno delo, zato bomo uspeli v tako kratkih rokih in slabih pogojih gospodarjenja pripraviti bolj dolgoročne želje, brez katerih oz. programa, (ki je manj zahte-

ven od plana), gotovo tudi do danes ni bila nobena organizacija združenega dela oz. skupnost.

Organi federacije že leto dni obljublajo popravek zakona o planiranju, obvezno enotno metodologijo in minimum obveznih enotnih kazalcev, ki so potrebni za pripravo, sprejem in spremljanje uresničevanja planov. Izdali pa niso še ničesar. Še posebno velja to za dolgoročno planiranje. Enotna metodologija in minimum enotnih kazalcev pa zagotavljajo osnovno metodološko enotnost v postopku planiranja in spremljanja rezultatov vseh nosilcev planiranja. Govorimo o krčenju režijskih služb oz. administracije, pa ji postavljamo vedno večje naloge, ki največkrat izzvenijo kot »delo zaradi dela.«

V. Keržan

Snidenje veteranov

Že v prejšnji številki Predilca smo kar obširno pisali o petindvajseti obletnici obstoja našega počitniškega doma. Ob tej priliki je komisija za letovanje povabila v Novigrad člane takratnega odbora, osebje, ki je skrbelo za prve goste; torej najzaslužnejše, ki so takrat poskrbeli, da imamo delavci Predilnice Litija prijeten kotiček ob plavem Jadranu.

Da bi zvedeli še kaj več o takratnem življenju v počitniškem domu, sem se pogovarjal z nekaterimi pionirji naše počitniške dejavnosti. Moji sogovorniki so bili: **Janez Kavšek** — prvi upravnik doma, **Ida Krampušek**, ki je od 1960 leta dalje kuhala za naše goste, **Hildo Tišlerjevo**, **Leo Rapplovo** in **Janezom Medveškom**.

Prvo leto 1959 je Janez Kavšek že od aprila dalje kuhala za delavce, ki so končevali dela, da bi bilo do julija vse pripravljeno za prve goste. Bil je prvi upravnik, njegovo delo pa je obsegalo kuhanje, nabavljanje hrane, poleg tega pa je skrbel še za elektriko.

»Takrat so še urejali okolico, krčili grmovje, kjer je bilo polno kač. Obalo so lahko betonirali samo ob oseki.

V domu ni bilo nobene shrambe, hrano pa je bilo treba nositi iz mesta (2 km), ker je voziti večkrat ni bilo mogoče, saj je bila namesto ceste le slaba pot. Tudi vodo je bilo treba nositi (voziti) od tam.«

Zanimalo me je tudi, kdo so bili prvi gosti. Ti so prišli kar iznenada, še pred otvo-

ritvijo. Janez Kavšek je dejal, da so bili to učitelji, katere je peljal Janez Martinšek, takratni šofer našega avtobusa, na izlet in so prišli v Pineto prenočevat. »Moral sem jih sprejeti, čeprav hišice še niso bile pripravljene. Spali so kar tako, na »štrozakih« (slamaricah), pa so bili zadovoljni.«

Spominjajo se še dogodka z otvoritve. Pekli so prašička na ražnju, pri tem pa so imeli težave z ogljem, ki ga je primanjkovalo. Jaka Kralj (mizar — gospodar sindikata) je prašička vrtel, Janez Kavšek (upr. doma) in Ciril Koprivnikar (gradbeni referent) sta ga pa raztrančirala. Pospravili so ga vsi.

Posebne pustolovščine pa so doživljali naši gosti, ki so na letovanje potovali z našim avtobusom. Če so zašli v globoko, rdeče blato, so morali vsi, bos, izstopiti in ročno spravljati avtobus iz past. Rdeča prst (terra rossa) se jih je držala še dolgo potem.

Teh težav sedaj ni več, saj do naše Pinete vodi lepa asfaltna cesta.

M. M.

Po svečanem nagovoru je Anton Primožič, dir. kadr. sploš. sektorja, nazdravil gostom in prisotnim gostiteljem.

Pavel Prašnikar je bil prvi čuvaj v našem počitniškem domu, od 1960 do 1962. leta.

Prvi upravnik, Janez Kavšek in sedanji, Veno Pajer.

Ob prihodu v Pineto so goste pričakale dekleta in žene s rdečimi nageljni in rožmarinom, kruhom in soljo, pa tudi »vejica« ni manjkala.

Po kratki svečanosti in kosilu so gostje sestavili osem balinarskih ekip. Zmagala je ekipa Pineta, ki so jo sestavljali Janez Kavšek, Veno Pajer in Peter Žigante, drugo mesto pa je zasedla ekipa kooperantov iz Tosame.

Predstavljamo vam

Zunanji transport

Želimo predstaviti skupino delavcev zunanjega transporta, ker večje število delavcev naše Predilnice ne ve, in si ne predstavlja kaj delamo in kakšno delo je to.

Skupina zunanji transport je enota komercialnega sektorja. Zaposluje 30 delavcev in sicer: vodjo transporta (skladiščnik surovin); pomočnika vodje transporta (skladiščnik), skladiščnika izdelkov, 14 voznikov viličarjev, traktorista, 6 transportnih delavcev, 5 skladiščnih delavcev in kurirja za povezovalno (prenos dobavnic in ostalih dokumentov) med prodajno službo komercialne in skladiščne izdelkov.

Delo skupine zunanji transport je specifično za delovno organizacijo, poteka brez izjeme vsak dan v tednu, naj bo ponedeljek, torek... sobota, nedelja ali praznik.

Poglejmo si podrobneje delo te skupine v razdobju enega tedna (od ponedeljka do nedelje).

Vsako jutro, (od ponedeljka do petka) ob 6. uri (na delo pride od 20 do 23 delavcev — ostali so na rednem dopustu ali v bolniškem staležu), razdeli vodja transporta delavce v skupine.

Skupina za dostavo materiala proizvodnji ima zjutraj prvo nalogo prepeljati z viličarjem kartone in zaboje (120 do 140 katronov in 20 do 30 zabojev) z rampe sukalnice do skladišča izdelkov, kjer jih sortirajo po številkah preje. Nadaljujejo s prevozom preje z dvorišča pri dvigalu in OE predpredilnice na rampo sukalnice.

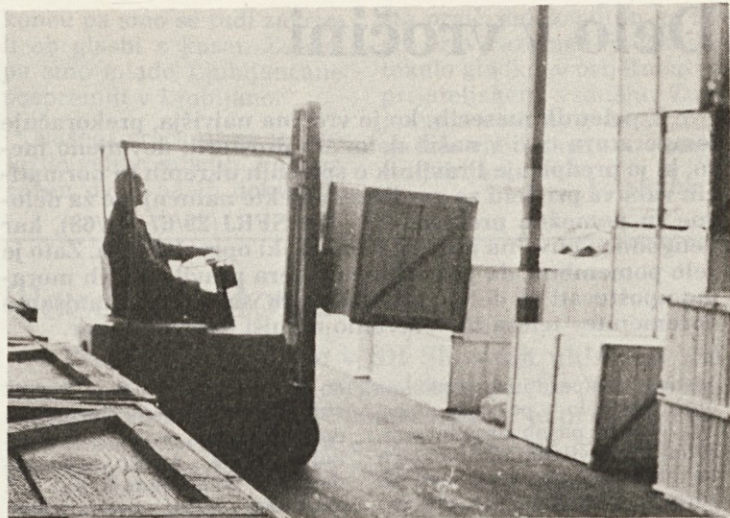
Sledi dostava materiala proizvodnji.

V predpredilnico bombaža dnevno prepeljejo od 80 do 100 bal bombaža iz skladišča ali šotora ob bazenu. V predpredilnico sintetičke, 60 do 70 bal melanzjev, največkrat iz novega skladišča ob glavnem vhodu in na koncu še v melanzirnico od 50 do 100 bal sintetičke, odvisno od vrste materiala.

Vmesna faza je večkratno praznjenje rampe sukalnice s kartoni in zaboji preje — prevoz do skladišča izdelkov.

Skupina za delo v skladišču izdelkov sortira kartone in zaboje preje, pripeljane z rampe sukalnice, po številkah in prevoz z ročnimi vozilki v skladišče izdelkov. Sledi nakladanje kamionov (od 10 do 15). Ob tem pa večkrat dnevno dosortirajo kartone in zaboje s prejo, ki jo previjejo dopoldan.

Tako imenovana »režijska skupina« mora zjutraj do 9. ure razložiti in naložiti vagono, ki so dostavljeni na naš industrijski tir do 6. ure, sledi razkladanje kamionov (kartoni, zabojni deli, material itd). Po malici pa nas večkrat pričakata en ali dva vagona (povprečno), katera nam pusti nabiralnik, ki pripelje iz Zidanega mosta, tako da nam dela ne manjka. To skupino čakajo še vsa ostala dela (pomoč z viličarjem v proizvodnji, vzdrževanju itn.).

Prostorska stiska v skladišču gotovih izdelkov. Na sliki: skladiščnik gotovih izdelkov. (Foto: M. Šušteršič)

Vse dni v tednu (od ponedeljka do petka) dela popoldne skupina treh delavcev. Njeno delo je, opravljanje del del skupine za dostavo materiala proizvodnji in skupine za delo v skladišču izdelkov.

Traktorist pomaga prevajati bale z rampe ob industrijskem tiru v skladišče, dostavlja kartone in zaboje kosovnih pošiljk na železniško postajo, odvažata smeti na smetišče in opravlja še druga dela za potrebe delovne organizacije.

Za sobotno, nedeljsko in praznično delo, so delavci zunanjega transporta razdeljeni v štiri skupine po 6 delavcev. Z njimi dela vodja transporta ali pomočnik.

Delo ob sobotah poteka navadno v hudem tempu. zjutraj, ko pridemo na delo, nas čaka polna rampa sukalnice s kartoni in zaboji preje, dva do trije vagoni na industrijskem tiru, za boljše razpoloženje med delavci še kakšen kamion z zabojnimi deli ali kartoni. Kot vodja transporta ali pomočnik, kateri je soboto na delu s skupino, se sprašuje kje naj začne z delom, da bo opravljeno v pravem času. Zato se ponavadi dobi za sobotno dežurstvo še kakšnega delavca (za nadurno delo), če smo v naprej obveščeni, koliko polnih vagonov bo prispelo.

Znano je, da moramo po zveznem odloku, prazniti in polniti vagono v šestih urah po dostavi na industrijski tir, delamo večkrat tudi ob nedeljah in praznikih.

Oglejmo si še, v kakšnih pogojih delajo delavci skupine zunanji transport.

Vse delo je v glavnem na prostem, izpostavljeni smo vsem vremenskim razmeram. Pozimi nas pričakuje sneg, mraz, megla. Za težje delo z viličarjem še poledica. Poleti je vročina, veter, dež. V vagonih doseže vročina celo 30°C in več. Pri razkladanju vagonov se kadi apno, cement in ostale kemikalije od neočiščenih vagonov. Poznano nam je, da železnica vagonov ne čisti, še manj pa pregleduje, kaj je pustila stranka v njem, ko je bil razložen.

Pri vsem delu, ki ga opravljamo so nam v največjo pomoč viličarji s katerimi prevajamo in skladamo bale v skladiščih. Poglejmo si transportno pot viličarja, ki vozi bale materiala iz rampe ob industrijskem tiru do skladišča ob bazenu ali skladišče ob glavnem vhodu. 6 do 8 urah prevozi 100 do 150 ton materiala.

Delovni smo tudi na družbeno-političnem področju. Naša samoupravna delovna skupina se redno sestaja, naj bo na predlog sindikata ali delavskega sveta. Po uvodnih obrazložitvah se delavci vključijo v razpravo in postavljajo delegatska vprašanja. Zelo uspešno nas zastopajo: delegat v delavskem svetu, delegat v izvršnem odboru OOS Skupne službe, trije člani v OOK skupne službe in mladinci v mladinski organizaciji.

Iz vsega zgoraj navedene se vidi, kako težko je delo v skupini zunanji transport. Kaj pa osebni dohodki... in prosti čas...?

Marjan Šušteršič

Vsakodnevni pogled na razkladalno rampo ob industrijskem tiru. (Foto: M. Šušteršič)

Delo v vročini

V poletnih mesecih, ko je vročina najvišja, prekoračuje temperatura tudi v naših delovnih prostorih dovoljeno mero, ki jo predpisuje Pravilnik o splošnih ukrepih in normativih varstva pri delu za gradbene objekte namenjene za delovne in pomožne prostore (Ur. list SFRJ 29/67, 41/68), kar neugodno vpliva na počutje delavca, ki opravlja dela. Zato je zelo pomembno, da poznamo nekatera pravila, ki jih moramo upoštevati ob delu v takih pogojih, saj s tem zmanjšamo obremenitev telesa in dosežemo manjši delovni napor.

Visoke temperature vsekakor otežujejo delo v poletnih mesecih, vendar pa ob pravilni prehrani in pravilnem pitju tekočin ne predstavljajo nevarnosti za zdravje, človek se na vročino sčasoma prilagodi, pri delavcu novincu pa se lahko pojavijo naslednje težave:

- zvišana telesna temperatura,
- zvišan srčni utrip,
- zvišana koncentracija soli in vode v telesu,
- ob kritičnih trenutkih nevarnost pojava kolaksa.

Delno se delavec, novinec prilagodi že po nekaj dneh, popolnoma v treh do šestih mesecih.

Telo ob delu na vročini uravnava svojo temperaturo z znojenjem. Delo na 35°C–40°C in ob 40% relativni zračni vlagi ne predstavlja pri normalnem človeku nobenih težav za izhlapevanje znoja. Količina oddanega znoja je odvisna od teže dela, ki ga opravljamo, s tem da moramo upoštevati, da vsi ljudje ob istih pogojih ne oddajajo enako količino znoja. Kot maksimalna dopustna količina izločenega znoja šteje en liter na uro, in če ob visoki temperaturi okolice povečamo intenzivnost dela, telo ne more več odvajati toliko znoja, nastopi pri človeku neprijeten občutek. Najobjektivnejše merilo zavarovanja našega zdravja ni količina oddanega znoja, ampak srčni utrip delavca, ki dela na vročini. Pri delavcih, novincih, ki še niso prilagojeni za take delovne pogoje, se lahko srčni utrip dvigne tudi do 200 udarcev na minuto, kar predstavlja že resno nevarnost, da moramo posebno na začetku paziti, da do takih situacij ne prihaja. Za delavce, novince prav tako velja, da ne smejo popiti toliko tekočine, kot delavci, ki so prilagojeni za delo pri teh pogojih, ker pride do prevelikega obremenjevanja srca.

Pri delavcih, ki so prilagojeni takim delovnim pogojem, pa srčni utrip ne sme preko 120 utripov na minuto, zato je zelo pomembno, da si delo razporedimo čim bolj enakomerno, hitrejša delo na račun malo daljšega počitka je celo škodljivo.

Da obdržimo srčni utrip pod dovoljeno mejo je zelo pomembno, da imamo pravilno prehrano in da pravilno pijemo tekočine.

Z znojenjem se izloča voda in sol (Na Cl), zato moramo to nadomestiti. S hrano ob normalnih obrokih dobimo v telo dnevno 15

do 25 g kuhinjske soli, kar zadoštuje za normalnega človeka, ki dela na vročini 8 ur dnevno. Takoj ko pride v telesu do prekomernega pomanjkanja soli naš obrambni živčni sistem takoj reagira. Postanemo razburjavili (živčni) in zelo občutljivi na vročino, kar najbolj občutimo na licu — lica nam puhtijo. V končni fazi, ko je pomanjkanje soli v telesu prekomerno, pa se tudi pri prilagojenih delavcih poveča srčni utrip lahko tudi čez 200 utripov na minuto, pojavi se pomanjkanje apetita in pa že mišični krči.

Vsi ti simptomi, ki se pojavijo zaradi pomanjkanja soli izginejo takoj, ko sol nadomestimo, lahko s pijačo, hrano ali neposrednim zaužitjem soli.

Koliko lahko pijemo, ko delamo v vročini? Strokovnjaki ugotavljajo na podlagi izkušenj, da 5–6 litrov popite tekočine v 8 urah ni nič nevarnega. Takšna količina popitih pijač predstavlja nevarnost za delavca novince, ker zaradi svoje neprilagodnosti še dodatno obremenjuje svoje telo. Pri prilagojenem delavcu pa te nevarnosti ni, zato lahko popije toliko tekočine, kolikor jo je izgubil med delom, kar pa je od človeka do človeka različno.

Kaj naj pijemo? Pitje hladnih pijač pri delu na vročini je zelo škodljivo za prebavne organe in zaradi pitja hladnih tekočin ob takih pogojih lahko pripelje do kroničnih obolenj. Voda prav tako ni najprimernejša, ker ima nizek osmotski pritisk (neoviran prehod skozi tkivo), mleko prav tako ni najbolj primerno, alkohol pa je zelo nevarno. Strokovnjaki so po raznih preizkusih ugotovili, da je najprimernejša pijača ohlajen (mlačen) šipkov čaj z dodatkom 3–5% sladkorja in vitamina C in B₁, prav tako pa je primerna tudi žitna kava.

Za delo na vročini moramo imeti tudi primerno delovno obleko, ki naj bo čim lažja in naj čim bolj vpija znoj. Obleka, ki ne vpija znoja sploh ni primerna in nam otežuje delo.

Delo na vročini vsekakor predstavlja določeno težavo, vendar pa si lahko s pravilnim prehranjevanjem, pravilnim pitjem tekočin in izbrano delovno obleko, ta napor močno olajšamo, in če poznamo simptome, ki nastopajo, lahko pravočasno preprečimo težave, ki nastajajo ob tem.

Stane Črnc

Naši upokojenci Bruno Videmšek, Fani Logar in Silvo Blaj (skrajno desno) v prijetnem razgovoru z kadrovinjko Vero Bric in obratovodjem sukalnice Leonom Škerbinom.

Upokojili so se

V mesecu maju se je upokojilo 5 naših delavcev: **Silvo Blaj** — zabojar, **Fani Logar** — posluževalka flyerjev, **Bruno Videmšek** — električar, **Angela Vidergar** — dvojilka in **Amalija Obolnar** — vlagalka preje.

Prvi trije so se odzvali našemu vabilu. O svojem delu v Predilnici Litija pa so povedali tole:

Silvo Blaj: »Leta 1960 sem se zaposlil v Predilnici, pri zunanem transportu. Tu sem delal 2 do 3 leta, nakar sem bil, zaradi posledic poškodbe, razporejen za zabojarja. Ta dela sem opravljal vse do upokojitve. V pokoj odhajam predčasno, predvsem zaradi zdravstvenih razlogov. Raje bi zdrav dočakal polna leta, saj sem bil s svojim delom zadovoljen, razumel sem se s svojimi sodelavci, s svojimi nadrejenimi, tako, da zapuščam delovno organizacijo z dobrimi vtisi.«

Fani Logar: »Z delom v Predilnici sem pričela 1.10.1952 v oddelku predpredilnice. V tem oddelku sem delala vse do upokojitve in znala sem posluževati flyerje in raztezalke. Z delom sem bila izredno zadovoljna in kljub večim operacijam nikoli nisem uveljavljala razporeditve na lažje delo, vedno sem se vrnila za stroj. Povem naj, da mi je tovarna predstavljal prvi dom, zato bi želela, da tudi ostali delavci delo v tovarni bolj cenijo in da se bolj odgovorno obnašajo do strojev in surovin. Ne razumem tistih delavcev, ki na vsakem koraku iščejo svoje koristi na račun drugih, pridnih delavcev. Med nami so tudi delavke, ki v tovarni uveljavljajo lažje delo, doma pa jih čaka težko delo na posestvu. Še vedno je premalo discipline in strogosti.«

Bruno Videmšek: »Dopolnil sem 37 let in pol pokojninske dobe in odhajam v pokoj starostno. Leta 1945 sem se zaposlil v Predilnici kot pomožni zidarski delavec in bil že čez leto razporejen v elektro delavnico za pomožnega delavca. Ob delu sem si pridobil kvalifikacijo in tudi opravil ustrezn izpit. Tako sem delal kot električar vse do upokojitve; le zadnjih 5 let samo dopoldne, sicer pa ves čas na izmenah. Nad delom v delovni organizaciji se ne morem pritoževati, posebno pa sem bil ves čas zadovoljen s svojimi sodelavci. V delovni organizaciji so imeli vedno posluš tudi za mojega konjička, saj že 32 let pojem pri Lipi. Vedno so mi omogočili, da sem sodeloval na raznih prireditvah. No, petje bo še vedno moj priljubljen hobi, poleg tega pa še gobarjenje, ribištvo in seveda kuhanje, kadar bo žena na delu.«

Angele Vidergar in Amalija Obolnar, ni bilo na naš razgovor.

Tov. Vidergarjeva je pričela z delom v tovarni leta 1951, kot posluževalka mikalnikov in bila po službeni potrebi leta 1958 razporejena na delo v sukalnico, kjer je ostala vse do upokojitve.

Tudi **tov. Obolnarjeva** odhaja v pokoj iz oddelka sukalnice, kjer je od leta 1963 do letos vlagala prejo.

Vsem želimo še veliko srečnih in zadovoljnih let!

V. B.

Mladi iz Dekorativne zopet pri nas na obisku

9. junija letos so nas, na naše povabilo, obiskali mladi »Dekorativci« na tretjem srečanju. Ta športnozabavna srečanja med nami so postala že tradicionalna, saj iz leta v leto to srečanje postaja vez močnega prijateljstva ter sodelovanja mladih. Na teh srečanjih si v prostem pogovoru veliko povemo, pa tudi veliko zvemo. Izmenjavamo si izkušnje na celotnem področju dela mladine, to področje pa je zelo široko, zato nam tem za pogovor ne zmanjka.

3. srečanje smo pripravili v Litiji. Najprej je goste pozdravila predsednica naše mladine, nato pa jim je naš direktor Jože Mirtič na kratko pojasnil naš proizvodni proces in poslovanje. Zaradi pomanjkanja časa, mladih iz Dekorativne nismo popeljali skozi proizvodnjo. Program je bil natrpan, zato smo kar prešli na tekmovanje.

Tekmovali smo v 10 disciplinah. Pet disciplin je bilo res športnih in to: badminton, vlečenje vrvi, skok v daljino z mesta, metanje kameinja, težkega ca. 5 kg, ter nogomet. Naša ekipa je zmagala samo v treh od naštetih disciplin. Zgubili smo v badmintonu ter, na našo žalost, v nogometu. V zabavnih igrah pa smo tekmovali v : štafeti nošenja jabolka z žlico, štafeti nošenja deklet »štupo ramo«, po polžje smo se vozili s kolesom, z zavezanimi očmi smo morali poiskati cilj ter zadnja igra štafeta pitja piva po sistemu, kdo bo prej. V teh igrah smo zmagali samo v zadnji. Če se pošalim, smo bili Litijani bolj žejni. Po končanem tekmovanju je bil rezultat 40:60 za Dekorativno. Na tem srečanju so nam vrnil poraz izpred dveh let, ko smo zmagali mi. Lani pa je bil rezultat v Ljubljani neodločen. Če naredimo črto pod vsa tri srečanja, smo torej dve enakovredni ekipi.

Po kosilu v naši menzi, smo odšli na Slivno, kjer smo si vsi skupaj ogledali GEOS, nato pa se povseselili v prijetni gostilnici »Pri Kimovcu«. Največ časa smo prepevali ob spremljavi našega kitarista Jožeta, na

koncu pa smo se tudi zavrтели ob glasbi s kaset. Zvečer pa smo mlade Ljubljance pospremili v Ljubljano.

Našega srečanja se je udeležilo veliko mladih. Vendar, razen dveh naših deklet, ki

sta prvič sodelovali in ga nista prav razumeli, je vse potekalo gladko, v prijetnem in prijateljskem vzdušju. Zato je želja vseh nas, da se drugo leto vidimo na 4. srečanju v Ljubljani.

L. Skubic

Tozdi da, tozdi ne

Prejšnje leto je bilo v SR Sloveniji ukinjeno 120 tozdov, v 62 delovnih organizacijah. Če statistično opredelimo ta gibanja, se pokaže, da se je približno toliko tozdov formiralo kot ukinilo, tako da je bilo koncem leta v republiki 2873 tozdov.

Kje so vzroki za to?

Predvsem v zaostrenih ekonomskih odnosih. Dejstvo je, da so se v iskanju večje ekonomičnosti in zmanjševanju proizvodnih stroškov pojavile trditve, da se to uredi predvsem z ukinjevanjem tozdov: na ta način bi zmanjšali prenekatero stroške, vključno s stroški samoupravljanja. Tako je v drugi polovici leta 1983 pri nas prevladalo mišljenje, da je treba (tudi po hitrem postopku) ukinjati tozde. Če se ravnamo po črki Zakona o združenem delu bi dejali, da se na tak način zavira samoupravljanje pod izgovorom boljše poslovnosti. Tako so razumele zadevo tudi organizacije zveze komunistov in pravočasno reagirale ter preprečile nepremišljene in pre nagljene korake v tej smeri. Vendar je treba temu do-

dati še naslednje. V fazi formiranja tozdov je bilo veliko političnih pritiskov na delovne organizacije, da jih ustanovijo. Spomnimo se le večjih sestankov v naši DO z nekaterimi političnimi forumi in delavci. Tako so v nekaterih delovnih organizacijah ustanovili tozde, ki so sicer zadovoljevali kriterije, dejanske potrebe pa ni bilo. Kasneje smo se iz tozdov izoblikovale firme z vso režijo itn. Vse to je izbruhnilo na dan v lanskem letu.

V naši delovni roganizaciji smo že v začetku sklenili, da ostanemo enovita delovna organizacija. Napravljene so bile analize, po katerih organizacijska oblika s tozdi, glede na tehnološki postopek, ne bi odgovarjala, nasprotno, umetno bi delili proizvodnjo na posamezne sestavne dele.

Po Tanjugu priredil
Andrej Krhlikar

Avtomobilsko tekmovanje invalidov za memorial Staneta Lavriča

Slovenski invalidi so imeli 10. 6. 1984 v Titovem Velenju tekmovanje za »Memorial Staneta Lavriča«. Tekmovali so v avtorelly-ju, streljanju, metanju pikada in ruskem kegljanju.

Tudi Litijsko društvo invalidov se je udeležilo tega tekmovanja. Litijsko ekipo so zastopali Lado Zevnik kot voznik, Janez Jakša v streljanju, Zvone Skomina v metanju pikada in Jože Merčon v ruskem kegljanju.

Društvo invalidov Litija je ekipno dosegla IV. mesto med 23. ekipami, Lado Zevnik pa je v spretnostni vožnji dosegel II. mesto.

Lado Zevnik

Ena od športnih disciplin, ki jih gojimo ob srečanjih z mladinci iz Dekorativne — polževa vožnja s kolesi. Na sliki se v tej panogi trudi Ivan Žičkar. (Foto: Rudi Bregar)

Mladinci iz Dekorativne so se z nami pomerili tudi v vlečenju vrvi. (Foto: Rudi Bregar)

Lado Zevnik in Jože Merčon, naša sodelavca — udeleženca avtomobilskega tekmovanja

Srebrni pajki

Pohod naših tabornikov v Ponoviče. (Foto: Branko Bizjak)

Delo odreda Srebrnih pajkov se na pomlad preseli iz zaprtih prostorov, in stekle so tudi vse planirane akcije.

Ob dnevu tabornikov v mesecu aprilu so pripravili proslavo s taborniškimi kulturnim programom v osnovni šoli Litija in na kateri so skupaj z borci NOV podpisali, med prvimi v Sloveniji, listino o ohranjanju in prenašanju tradicij NOV med taborniki.

Prav tako so se v aprilu vključili v republiško taborniško akcijo v kateri so se na splošen sklic po radiu zbrali pred spomenikom NOV v Litiji in potem odšli v Ponoviče, kjer so jim borci NOV pripovedovali o dogodkih, ki so se odvijali na tem področju med NOV.

Največjo akcijo, letni tabor, bodo najbrž organizirali na območju občine in bo potekal od 17. do 27. avgusta. Na taboru bodo sodelovali vsi vodje odreda in drug drugim prikazali med letom osvojeno znanje in veščine. V ta namen in v pomoč tabornikom je taborovodja in vodnik Boštjan Grošelj sestavil Priročnik za osvojitve prve zvezde — taborniško priznanje za osvojitve določenih taborniških veščin in znanj.

Tabornikom odreda Srebrni pajki želimo veliko uspeha pri nadaljnjem delu, in da bi še naprej delali tako kot do sedaj.

HUMOR

Mlada žena je obupana zaradi majhnih prsi. Mož ji predlaga hormonske kure. Uspeh je kmalu opazen. Pri 70 cm obsega vzklikne: »Krasno!« pri 80 cm: »Bogovsko!« pri 90 cm: »Fantastično!« in pri 100 cm: »Muu!«

Učiteljica v šoli: »Kaj mislite, zakaj govorimo o materinem jeziku?«

»Kdaj pa oče sploh sme govoriti,« se sliši odgovor iz klopi.

Na diplomskem izpitu vpraša eden od profesorjev študenta medicine:

— Po čem pa ste ugotovili, da je bil ta pacient alkoholik?
— Ker sem z njim dostikrat popival ...

— Kako pa to, da ste sami v gledališču?

— Ah, žena se je razjezila.

— Zakaj?

— Zato, ker sem kupil samo eno karto.

Osebjce počitniškega doma, ki skrbi za letošnje goste v predsezoni; ko nastopi glavna sezona, ko naraste število gostov, se bodo njihove vrste povečale. Od leve proti desni so: Ana Ahac, Pavla Serneč, Radojka Čulibrk, Veno Pajer, Ankica Prah, Hilda Tišler, Elica Vizlar.

Nagradni razpis

Pred nami je glavna poletna sezona in mnogo nas bo preživelo nekaj časa na dopustu v drugem kraju, večina ob morski obali. Veliko bo različnih doživetij, veselih, resnejših in morda tudi jeznih. Kdor želi lahko o njih seznaniti tudi ostale sodelavce. Dogodek in drugo je potrebno le opisati, morda fotografirati ali celo narisati in prinesiti v uredništvo Predilca (lahko vržete v skrinjico) ali poslati na naslov: **Uredništvo Litijskega predilca, Predilnica Litija 61270 Litija**. Na prispevke ne pozabite napisati svojega točnega naslova. Tri najboljše bomo nagradili s 500.— din, vsi pa prejmejo značko Tisoč delavcev sodelavcev in seveda avtorski honorar. Vse prispevke (opisane dogodke, fotografije s komentarjem ali risbe), ki jih bomo prejeli do 31. avgusta bomo sproti objavljali.